

Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Olomouckého kraje na období 2023 – 2028

Olomoucký kraj byl jedním z prvních krajů, který schválil již v roce 2004 první krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením. Tímto krokem dal Olomoucký kraj najevo, že se chce věnovat problematice kvality života lidí se zdravotním postižením. Tento svůj plán aktualizoval následnými Krajskými plány vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením schválenými Zastupitelstvem Olomouckého kraje v letech 2010 a 2016.

Osob se zdravotním postižením žije v české populaci podle Českého statistického úřadu zhruba 13 %, přičemž 40 % z nich se cítí kvůli svým zdravotním problémům vážně omezeni, zbývajíc část cítí omezení, nikoliv však vážně¹.

Časová platnost předchozího plánu byla stanovena do roku 2020. Z důvodu pandemie onemocnění COVID-19, která přinesla do životů všech obyvatel ČR (i celého světa) a osob se zdravotním postižením zvláště řadu omezení a potřebu změn chování, byla platnost plánu prodloužena až do roku 2021. Závěr roku 2021 a rok 2022 vystavil obyvatele ČR, včetně osob se zdravotním postižením, novým nepředvídatelným rizikům spojeným s růstem cen energií (a s tím souvisejícím zánikem některých dodavatelů energií), stále se zvyšující inflaci a s ní spjatým nárůstem cen všech komodit v důsledku čehož se zvýšil pro některé osoby práh dostupnosti zboží a služeb (včetně služeb sociálních). Rok 2022 je také ve znamení v 21. století bezprecedentního válečného konfliktu na území Evropy, který vnesl do života zejména nejohroženějších skupin obyvatelstva, i osob se zdravotním postižením, další nestabilitu a dopady na hmotné zabezpečení a zdraví, včetně psychického. Zároveň válečný konflikt na území Ukrajiny způsobil migraci velkého počtu osob, mezi nimiž jsou i osoby se zdravotním postižením. Na všechna tato nová rizika, potřeby a turbulentní vývoj situace musí reagovat systém sociální ochrany ČR a vyžádal si i nutnost rozšířit oblast působnosti Krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Olomouckého kraje.

Tento Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, který na praxi předchozích plánů navazuje, pokračuje v hledání možností, jak z úrovně Olomouckého kraje přispět ke zvýšení kvality života lidí se zdravotním postižením a snažit se o srovnání podmínek lidí se zdravotním postižením s lidmi, jejichž možnosti nejsou zdravotním postižením omezovány.

¹ ČSÚ, Výběrové šetření osob se zdravotním postižením, Praha: 2018. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/czso/vyberove-setreni-osob-se-zdravotnim-postizenim-2018>

Nelze opomenout, že i tento plán se opírá o Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením² (dále také „Úmluva“) a Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021-2025³ (dále také „Národní plán“).

Olomoucký kraj si uvědomuje, že osoby se zdravotním postižením nemají stále v České republice, a bohužel ani v Olomouckém kraji, vytvořeny podmínky, které by jim umožňovaly bezproblémový život s plným zapojením do společenského dění. Současně však nedisponuje takovými kompetencemi ani finančními možnostmi, aby dokázal v krátkodobém horizontu odstranit všechny bariéry (architektonické, informační a jiné), aby osoby se zdravotním postižením mohly žít takový život, který se alespoň přibližuje možnostem lidí bez postižení. Olomoucký kraj se tak alespoň v oblastech, v nichž je mu dána kompetence působit, věnuje opatřením, jejichž naplňováním může přispět ke zvýšení kvality života lidí se zdravotním postižením.

Plán byl připraven a zpracován Pracovní skupinou k problematice Krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením Olomouckého kraje (dále také „PS KPVP“) ve spolupráci s Národní radou osob se zdravotním postižením Olomouckého kraje, která má významné zastoupení v PS KPVP, a se zástupci jednotlivých odborů Krajského úřadu Olomouckého kraje.

Struktura Plánu zůstává zachována, v mnohém také cíle Plánu. Hlavním cílem Plánu i nadále zůstává podpora zapojení osob se zdravotním postižením do aktivního celospolečenského života a podpora při naplňování lidských práv osob se zdravotním postižením. Plán navazuje na ostatní strategické materiály Olomouckého kraje, zejména na Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji.

² Úmluva Organizace spojených národů, která pro ČR byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 10/2010 a je účinná od 28. 10. 2009

³ schválený usnesením vlády České republiky ze dne 20. 7. 2020 č. 761

Obsah

1. Práce s veřejností.....	6
2. Přístupnost prostředí	9
3. Přístup k informacím	11
4. Doprava	13
5. Vzdělávání	15
6. Zaměstnávání	17
7. Sociální služby	19
8. Neformální pečovatelé.....	22
9. Zdravotnictví.....	24
10. Kultura, sport a volný čas	26
11. Krizové situace a mimořádné události	28
12. Naplňování KPVP.....	30
Použité zkratky.....	31

1. Práce s veřejností

Podle Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením osoby se zdravotním postižením zahrnují osoby mající dlouhodobé fyzické, duševní, mentální nebo smyslové postižení, které v interakci s různými překážkami může bránit jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti na rovnoprávném základě s ostatními.⁴

Článek 8 Úmluvy „Zvyšování povědomí“ poukazuje na potřebu šíření osvěty v celé společnosti o situaci osob se zdravotním postižením, potřebu podpory respektu k jejich právům a důstojnosti a bourání stereotypů a předsudků spojených se zdravotním postižením.⁵

Touto oblastí se rovněž zabývá Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025. Cíl 1.4 se věnuje zvyšování povědomí o tématu zdravotního postižení a o ochraně před diskriminací a poukazuje na osvětové akce jako na hlavní prostředek pro zvyšování povědomí o tématu zdravotního postižení.⁶

I v Olomouckém kraji tak nadále pro informování veřejnosti (odborné i laické) o nejrůznějších aspektech života a specifických potřebách osob se zdravotním postižením a způsobech, jak jim pomoci, musí být nedílnou součástí zlepšování podmínek pro zvyšování kvality života a vyrovnávání příležitostí pro tuto skupinu občanů Olomouckého kraje. Je nezbytné vytvářet pozitivní veřejné mínění o osobách se zdravotním postižením. Příznivé klima se pak odráží v ochotě veřejnosti akceptovat jednotlivce i skupiny osob se zdravotním postižením a tím uskutečňovat v praxi jejich plnohodnotnou společenskou integraci.

Cíl:

Veřejnost akceptuje odlišnost vyplývající ze zdravotního postižení a vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením považuje za běžnou součást života a jeden z důležitých úkolů veřejné správy.

Opatření 1.1	Všechny nové zaměstnance Olomouckého kraje zařazené do Krajského úřadu Olomouckého kraje v rámci vstupního vzdělávání vzdělat v problematice specifik komunikace s osobami se zdravotním postižením.
Zodpovídá	PÚ ve spolupráci s OSV
Termín	čtvrtletně

⁴ čl. 1 Úmluvy, str. 2

⁵ Článek 8 Úmluvy, str. 6

⁶ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 30

Opatření 1.2	Podporovat vzdělávání pracovníků samospráv o problematice osob se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OSV ve spolupráci se vzdělavateli
Termín	průběžně

Opatření 1.3	Zachovat oceňování lidí, kteří konají práci ve prospěch osob se zdravotním postižením. Definovat nově pravidla udělování ceny.
Zodpovídá	hejtman, PS KPVP, OSV ve spolupráci s OKH
Termín	max. 20.000 Kč/rok

Opatření 1.4	Při udělování jiných cen Olomouckého kraje při hodnocení zohledňovat přínos k vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením.
Zodpovídá	jednotlivé odbory KÚOK administrující ceny udělované Olomouckým krajem
Termín	průběžně

Opatření 1.5	Umožnit v prostorách Krajského úřadu Olomouckého kraje jednání krajského výboru Národní rady osob se zdravotním postižením Olomouckého kraje a konání krajského shromáždění Národní rady osob se zdravotním postižením Olomouckého kraje. Podle možností umožnit další konání akcí Národní rady osob se zdravotním postižením Olomouckého kraje (konference, semináře či další vzdělávací akce, které se vztahují k problematice osob se zdravotním postižením).
Zodpovídá	OSV ve spolupráci s OKŘ
Termín	5.000 Kč/rok

Opatření 1.6	Preferovat pořizování věcných darů sloužících jako reprezentační či upomínkové předměty kraje od organizací zaměstnávajících více než 50 % zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OKH
Termín	průběžně

Opatření 1.7	Podporovat propagaci nebo vlastní prodej výrobků osob se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OSV ve spolupráci s PO OK
Termín	průběžně

Opatření 1.8	Při realizaci akcí pořádaných jednotlivými odbory KÚOK preferovat, je-li to organizačně možné, při dodání občerstvení firmy zaměstnávající osoby se zdravotním postižením.
Zodpovídá	jednotlivé odbory KÚOK
Termín	průběžně

Opatření 1.9	Na webových stránkách OK, sociálních sítích a v tištěném periodiku informovat veřejnost o činnostech a aktivitách týkajících se osob se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OKH ve spolupráci s jednotlivými odbory KÚOK
Termín	průběžně

2. Přístupnost prostředí

Dle Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 - 2025 je nutné v oblasti osobní mobility zejména systematicky pokračovat v odstraňování bariér a zajišťovat přístupnost úřadů, škol, kulturních zařízení, dopravních staveb a dalších veřejných budov. Se zajištěním přístupnosti budov a pozemních komunikací souvisí i přístupnost veřejné dopravy, tedy stanic a zastávek, nástupišť, dopravních prostředků a také dostupnost a přístupnost informací poskytovaných v dopravě. Odstranění bariér je však důležité i pro další skupiny občanů, jako jsou těhotné ženy, rodiče s kočárkem, starší osoby nebo lidé s dočasným omezením pohyblivosti.⁷

K vytvoření prostředí, které je přístupné osobám se zdravotním postižením, je třeba nejen stavebních úprav tak, aby volnému pohybu nebránily fyzické překážky, ale i zajistit snadnou orientaci v budovách, dopravě a na komunikacích a to jak pro osoby se smyslovým postižením, tak pro osoby s mentálním postižením. Proto se Olomoucký kraj nadále snaží pokračovat v odstraňování bariér u veřejných budov i dopravních staveb. Česká legislativa v oblasti požadavků na bezbariérovost veřejných budov je srovnatelná s evropskými standardy. Je však třeba důsledně dbát a dohlížet na dodržování a správnou aplikaci předpisů, k čemuž vždy nedochází.

Cíl:

Prostředí, ve kterém mají osoby s omezenou schopností pohybu a orientace možnost bez problémů se pohybovat, žijí nezávislým způsobem života a aktivně se zapojují do společenského dění.

Opatření 2.1	Pokračovat v mapování přístupnosti objektů sloužících k poskytování veřejných služeb. Rozvinout při mapování spolupráci se studenty vzdělávacích institucí.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 2.2	Ve spolupráci s organizacemi sdružujícími osoby se zdravotním postižením a dalšími zainteresovanými subjekty realizovat vzdělávání pracovníků stavebních úřadů zaměřené na problematiku aplikace technických požadavků zabezpečujících bezbariérové užívání staveb pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace. Tato hlediska uplatnit i při metodické činnosti vůči obecním stavebním úřadům.
Zodpovídá	OSR
Termín	minimálně 1x za 2 roky

⁷ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 32

Opatření 2.3	Informovat pracovníky jednotlivých PO OK a pracovníky stavebních úřadů o možnostech čerpání finančních prostředků na vybudování bezbariérových přístupů budov a na zabezpečení bezbariérového užívání staveb.
Zodpovídá	OSR a OI ve spolupráci s OSV
Termín	1x ročně

Opatření 2.4	Podporovat program EUROKLÍČ.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 2.5	Na webových stránkách PO OK zveřejnit (a průběžně aktualizovat) informace o dostupnosti a bezbariérovosti budov.
Zodpovídá	jednotlivé PO OK
Termín	průběžně

Opatření 2.6	Na setkáních PS KPVP informovat členy PS KPVP o vybudování bezbariérových přístupů (na základě schválených investičních akcí).
Zodpovídá	OI
Termín	průběžně

Opatření 2.7	Při projektování rekonstrukcí budov OK zahrnout do rekonstrukcí bezbariérové úpravy umožňující užívání osobám se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OI ve spolupráci s jednotlivými odbory KÚOK
Termín	průběžně

Opatření 2.8	Apelovat na majitele a provozovatele míst, v nichž jsou zařízení, která jsou osazena Eurozámkem (veřejná sociální a technická kompenzační zařízení – WC, výtahy, plošiny apod. – na nádražích, obchodních centrech, čerpacích stanicích, úřadech ad.) k jednotnému systému pro označení a zpřístupnění míst, která mohou využít držitelé Euroklíčů a další osoby, tak, aby toto využití bylo pro uživatele nízkoprahové a jednotné.
Zodpovídá	OSV, ODSH, OSKPP, OŠM
Termín	průběžně

3. Přístup k informacím

Dle Národního plánu je téma přístupnosti informací a služeb veřejné správy v souvislosti s elektronizací a rozvojem služeb eGovernmentu velice aktuální. I když Česká republika již dříve zajišťovala srovnatelný standard přístupnosti jako ostatní evropské státy například zakotvením povinnosti přístupnosti internetových stránek orgánů veřejné správy a stanovením konkrétních technických realizačních pravidel, evropská legislativa v této oblasti přispěje k dalšímu významnému zlepšení, a to prostřednictvím nově přijatého zákona o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací.⁸ Snahou Olomouckého kraje je nadále zpřístupňovat co nejvíce informací osobám se zdravotním postižením a ulehčit jim jednání na úřadě i komunikaci s úředníky.

Cíl:

Informace zveřejňované na webových stránkách Olomouckého kraje a informace o činnosti příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem jsou přístupné všem osobám, bez ohledu na to, jaký způsob komunikace používají, a Krajský úřad Olomouckého kraje je přátelským prostředím pro osoby se zdravotním postižením.

Opatření 3.1	Důležité informace na webu Olomouckého kraje zpřístupňovat lidem používajícím ke komunikaci Český znakový jazyk.
Zodpovídá	OKH ve spolupráci s OSV
Termín	průběžně
Náklady	50.000,- Kč/rok

Opatření 3.2	Udržet stabilní přístupnost webu Olomouckého kraje pro osoby se zrakovým postižením.
Zodpovídá	OIT
Termín	průběžně

Opatření 3.3	Na webových stránkách OK zveřejňovat informace pro osoby se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OSV ve spolupráci s OKH
Termín	průběžně

⁸ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025, str. 37 - 38

Opatření 3.4	Provéřít přístupnost webů organizací zřizovaných OK osobám se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OSV ve spolupráci s PO OK
Termín	2024

Opatření 3.5	Implementovat metodiku MV ČR Easy to read do zásad komunikace a výstupů Olomouckého kraje a Krajského úřadu Olomouckého kraje (dokumentů určených veřejnosti, informací zveřejňovaných na webu a sociálních sítích Olomouckého kraje ad.).
Zodpovídá	OKH, OSV
Termín	průběžně

4. Doprava

Úmluva ve čl. 20 deklaruje povinnost přijmout účinná opatření k zajištění osobní mobility osob se zdravotním postižením s maximální možnou mírou nezávislosti takovou formou a v takovém čase, které si samy zvolí a za přijatelnou cenu⁹. Dopravní systémy umožňují přesun osob za nejrůznějšími cíli a jsou důležitým faktorem při naplňování lidských potřeb. Kvalitní doprava zvyšuje možnosti vzdělávání, zaměstnávání, kultury i rozvíjení sociálních vztahů. U osob se zdravotním postižením platí toto pravidlo ještě mnohem výrazněji. Musí však splňovat požadavky na přístupnost pro všechny typy zdravotního postižení. U zrakově a sluchově postižených občanů jsou to zejména orientační a informační systémy, u všech typů tělesného postižení je základním požadavkem bezbariérovost v celém řetězci pohybu k cíli.

Národní plán uvádí, že je žádoucí, aby byly vytvářeny i ucelené a souvislé bezbariérové trasy a aby jejich prostřednictvím docházelo ke koncepčnímu bezbariérovému propojování důležitých objektů ve městech a obcích. I přes pozitivní změny v oblasti přístupnosti v dopravě je nezbytné, aby i nadále pokračoval proces přijímání a rozšiřování přiměřených opatření a úprav tak, aby veřejná doprava byla osobám se zdravotním postižením co nejvíce přístupná.¹⁰ Národní plán zdůrazňuje podporu přístupnosti veřejné osobní dopravy pro osoby se zdravotním postižením.¹¹ Dle Národního plánu je třeba zajistit, aby dopravci, včetně komerčních, zajišťovali v rámci poskytování veřejné dopravy přístup a užívání osobám s omezenou schopností pohybu a orientace¹².

Cíl:

Veřejná doprava a další dopravní služby jsou zcela přístupné osobám se sníženou schopností pohybu a orientace a umožňují jim bezproblémový přesun po Olomouckém kraji.

Opatření 4.1	Doporučení dopravcům, kteří zajišťují plnění veřejných služeb v dopravě v OK, pravidelné vzdělávání řidičů (včetně vstupního vzdělávání nových řidičů) veřejných hromadných prostředků v oblasti komunikace s osobami se zdravotním postižením.
Zodpovídá	KIDSOK ve spolupráci s ODSH
Termín	1x ročně

⁹ čl. 20 Úmluvy, str. 12

¹⁰ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 32

¹¹ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 33
Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 - 2025, str. 35

Opatření 4.2	Apelovat na dopravce, kteří zajišťují plnění veřejných služeb v dopravě v OK, aby na svých webových stránkách uvedli kontakt na osobu, se kterou lze domluvit zajištění bezbariérového spoje.
Zodpovídá	KIDSOK ve spolupráci s ODSH
Termín	2023

Opatření 4.3	Podporovat služby zaměřující se na přepravu osob s omezenou schopností pohybu a orientace formou provozování víceúčelového nízkopodlažního autobusu.
Zodpovídá	KIDSOK ve spolupráci s ODSH
Termín	průběžně

Opatření 4.4	Na webových stránkách KIDSOK a na webových stránkách Olomouckého kraje umístit a aktualizovat informace a pravidla pro zapůjčení víceúčelového autobusu OK na základě případných odůvodněných připomínek.
Zodpovídá	ODSH, KIDSOK
Termín	2023, dále průběžně

5. Vzdělávání

Vzdělávání žáků a studentů se zdravotním postižením je základním předpokladem jejich budoucího úspěšného uplatnění ve společnosti, včetně odpovídajícího uplatnění na trhu práce. Dosažení co nejvyššího vzdělání je pro všechny občany se zdravotním postižením významnou prevencí jejich společenské exkluze. Snahou Olomouckého kraje je upravit všechny školy na bezbariérové a zajistit tak dětem se zdravotním postižením vzdělávání v jejich spádové škole. Zpřístupňovat by se měly nejen školní budovy, ale i jídelny, tělocvičny, internáty nebo koleje a budovy, ve kterých se provozuje tzv. neformální vzdělávání. Olomoucký kraj podporuje inkluzivní vzdělávání, a proto se snaží nabídnout ředitelům a pedagogům hlavního vzdělávacího proudu odbornou, metodickou a finanční podporu ke vzdělávání dětí se zdravotním postižením

Národní plán uvádí, že je především nezbytné se systematicky zabývat osvětou, podporovat projekty osvětující pozitivní inkluzi a vytvářet ve společnosti klima respektující právo na vzdělávání všech osob bez rozdílu. Dále je nezbytné zabývat se zlepšením efektivity poradenského systému, sjednocením postupů na úrovni samosprávných celků, zřizovatelů, škol a také vzděláváním pedagogických pracovníků. Hlavními cíli jsou podpora systému společného vzdělávání a poskytování osobám se zdravotním postižením podporu při vzdělávání ve všech stupních vzdělávací soustavy.¹³

Cíl:

Všechny děti jsou vzdělávány v jejich běžném komunitním prostředí. Činnost speciálně pedagogických center je dostatečně zaměřena na metodickou podporu škol, ve kterých se vzdělávají žáci se zdravotním postižením. Samozřejmostí je možnost volby vzdělávacího systému a existence příležitostí pro celoživotní vzdělávání i pro dospělé osoby se zdravotním postižením. V Olomouckém kraji se zvyšuje počet středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných osob se zdravotním postižením.

Opatření 5.1	Podporovat rozvoj dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti speciální pedagogiky, především v oblasti vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v hlavním vzdělávacím proudu v organizacích pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.
Zodpovídá	OŠM
Termín	průběžně

¹³ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 54

Opatření 5.2	Podporovat volnočasové a tělovýchovné aktivity zdravotně postižených žáků z dotačních programů Olomouckého kraje.
Zodpovídá	OŠM ve spolupráci s OSKPP
Termín	průběžně

Opatření 5.3	Podporovat vzdělávání žáků v oborech vzdělání typu E ve stipendijním programu: Podpora polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji.
Zodpovídá	OŠM
Termín	každoročně (v každém školním roce)

Opatření 5.4	Prostřednictvím webu Olomouckého kraje informovat pedagogickou veřejnost o projektových a jiných aktivitách škol a školských zařízení a neziskových organizací ve vztahu k osobám se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OŠM
Termín	průběžně

Opatření 5.5	Podporovat školy všech zřizovatelů v oblasti inkluzivního vzdělávání, především při realizaci podpůrných opatření doporučených školskými poradenskými zařízeními dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami.
Zodpovídá	OŠM
Termín	průběžně

Opatření 5.6	Podporovat sjednocení postupů při poskytování pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství při výchově a vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.
Zodpovídá	OŠM, PPP a SPC OK
Termín	průběžně

Opatření 5.7	Zpracovat přehled bezbariérových základních a středních škol v OK.
Zodpovídá	OŠM ve spolupráci se školskými PO OK, obcemi
Termín	průběžně

6. Zaměstnávání

Dle článku 27 Úmluvy má každá osoba se zdravotním postižením právo na práci na rovnoprávném základě s ostatními. Jde především o právo na možnost žít se prací svobodně zvolenou nebo přijatou na trhu práce a v pracovním prostředí, které je otevřené, inkluzivní a osobám se zdravotním postižením přístupné¹⁴.

Hlavním cílem Národního plánu v oblasti Zaměstnávání osob se zdravotním postižením je zajistit osobám se zdravotním postižením právo na možnost žít se prací svobodně zvolenou nebo přijatou na trhu práce. Vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením patří na trhu práce mezi nejzranitelnější skupinu, je jejich zaměstnávání podporováno řadou nástrojů. Míra zaměstnanosti těchto osob zůstává i nadále neuspokojivá, proto je nezbytné posilovat společenskou odpovědnost a pozitivní motivaci zaměstnavatelů i samotných osob se zdravotním postižením.¹⁵

Mít vhodné zaměstnání má vedle finančního přínosu také pozitivní důsledky v oblasti zdravotní a sociální. Ke zlepšení přístupu osob se zdravotním postižením na trh práce je nutné splnit komplex dalších podmínek: vzdělání, bezbariérovost dopravy i prostředí, fungující sociální služby, apod.

Cíl:

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením (včetně osob s těžším zdravotním postižením) na otevřeném trhu práce je přirozenou a běžnou součástí trhu práce za podpory poskytované nástroji aktivní politiky zaměstnanosti a sociálními službami zaměřenými na vstup či návrat na trh práce.

Opatření 6.1	Aktivně spolupracovat s Úřadem práce ČR při modelování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a ovlivňovat prostřednictvím Rady hospodářské a sociální dohody jejich využití ve prospěch zlepšení možností zaměstnávání osob se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OSR
Termín	průběžně

Opatření 6.2	V rámci Krajského úřadu Olomouckého kraje a příspěvkových organizací Olomouckého kraje upřednostňovat naplňování povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením přímým zaměstnáváním těchto osob před dalšími způsoby plnění této povinnosti.
Zodpovídá	PÚ, jednotlivé PO OK
Termín	průběžně

¹⁴ čl. 27 Úmluvy, str. 17

¹⁵ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 66

Opatření 6.3	V rámci KÚOK a PO OK při výběrových řízeních na zaměstnance uvádět, zda se jedná o vhodné místo pro osobu se zdravotním postižením.
Zodpovídá	PÚ, jednotlivé PO OK
Termín	průběžně

Opatření 6.4	V rámci KÚOK a PO OK vytipovat a sumarizovat činnosti a pracovní úkoly, popř. pracovní pozice, které jsou vhodné pro osoby s různými typy zdravotního postižení.
Zodpovídá	PÚ ve spolupráci s jednotlivými odbory KÚOK, PO OK
Termín	2023

7. Sociální služby

Národní plán upozorňuje¹⁶, že v následujícím období je nutné i nadále pokračovat a systematicky napomáhat transformaci pobytových zařízení sociálních služeb a podporovat zejména poskytování terénních a ambulantních sociálních služeb v přirozeném prostředí uživatele. Jde o proces, který jednoznačně přispívá k humanizaci pobytových zařízení sociálních služeb a jeho cílem je poskytování dostupných služeb v přirozeném prostředí uživatele.

Olomoucký kraj na svém území podporuje a vytváří podmínky pro poskytování sociálních služeb, které uspokojují oprávněné potřeby osob se zdravotním postižením, a naplňuje tak principy rovných příležitostí pro všechny občany Olomouckého kraje. Existuje síť terénních, ambulantních a pobytových sociálních služeb, které poskytují potřebnou podporu a pomoc pro sociální začlenění osob se zdravotním postižením a důstojné podmínky života odpovídající úrovni celé společnosti. Síť sociálních služeb je dostupná a kvalitní, jsou podporovány služby, které umožňují běžný způsob života a setrvání uživatele v jeho přirozeném prostředí.

Cíl:

Existuje síť terénních, ambulantních a pobytových sociálních služeb, které poskytují potřebnou podporu a pomoc pro sociální začlenění osob se zdravotním postižením a důstojné podmínky života odpovídající úrovni celé společnosti. Síť sociálních služeb je dostupná a kvalitní, jsou podporovány služby, které umožňují běžný způsob života a setrvání uživatele v jeho přirozeném prostředí.

Opatření 7.1	Pokračovat v procesu transformace, deinstitucionalizace a humanizace služeb sociální péče pro osoby se zdravotním postižením a toto hledisko zohlednit i při plánování rozvoje pobytových služeb sociální péče.
Zodpovídá	OSV, Ol
Termín	průběžně

Opatření 7.2	Zaměřit pozornost na včasnou intervenci a pozitivní komunikaci s občany dotčených obcí, které mohou eliminovat jejich obavy z neznámého a usnadnit proces deinstitucionalizace (besedy, panely, prezentace příkladů dobré praxe, další osvětové aktivity ad.)
Zodpovídá	OSV, náměstek hejtmana (pro sociální oblast), PO OK v oblasti sociální
Termín	průběžně

¹⁶ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 - 2025, str. 45

Opatření 7.3	Posilovat kapacitu terénních a ambulantních sociálních služeb, které umožní uživatelům sociálních služeb v místě jejich nového domova (chráněné bydlení, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem ad.) lépe se adaptovat a využívat běžných zdrojů (osobní asistence, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociální rehabilitace ad.) – propojení s SPRSS OK.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 7.4	Zajistit průběžnou aktualizaci Elektronického katalogu poskytovatelů sociálních služeb v Olomouckém kraji.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 7.5	Poskytovat poradenství pro poskytovatele sociálních služeb v oblasti přípravy a čerpání finančních prostředků z ESF – na webových stránkách OK uvést a aktualizovat kontakt na pracovníka/y, který poskytne v uvedené oblasti poradenství.
Zodpovídá	OSV, OSR
Termín	2023 a dále průběžně

Opatření 7.6	Poskytovat poradenství pro poskytovatele sociálních služeb v oblasti přípravy a čerpání finančních prostředků z ESF – na webových stránkách OK průběžně zveřejňovat upozornění (popř. odkazy) na výzvy ESF, které mohou být potencionálním zdrojem rozvoje poskytovatelů sociálních služeb v OK.
Zodpovídá	OSV, OSR
Termín	průběžně

Opatření 7.7	Iniciovat a pořádat aktivity (jednání, kulaté stoly, workshopy, konference) ke zvýšení informovanosti a podpoře aktivit vedoucích k sociálnímu začleňování osob se zdravotním postižením do společnosti s důrazem na mezirezortní spolupráci.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 7.8	Podpora dobrovolnictví.
Zodpovídá	OŠM, OSV ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci
Termín	průběžně

Opatření 7.9	Podpora sociální služby tlumočnické služby, průvodcovské a předčitatelské služby, odborné sociální poradenství pro osoby se zdravotním postižením – propojení se SPRSS OK.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 7.10	Podpora ambulantních a terénních sociálních služeb, které umožňují osobám se zdravotním postižením setrvat co nejdéle v jejich přirozeném prostředí (pečovatelská služba, osobní asistence ad.) – propojení s SPRSS OK.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 7.11	Podpora vzniku a rozvoje pobytových sociálních služeb (sociální péče), které umožní společný pobyt rozdílným cílovým a věkovým skupinám klientů (rodinným příslušníkům) – propojení s SPRSS OK.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 7.12	Iniciovat a podporovat změnu právní úpravy (systém financování, personální standard), tj. zejména změny zákona o sociálních službách a změny a tvorby nových prováděcích předpisů za účelem zvýšení dostupnosti sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením, včetně sociálních služeb vysoce individualizovaných.
Zodpovídá	OSV, OMPSC, hejtmán a náměstek hejtmána (pro sociální oblast) ve spolupráci s Asociací krajů
Termín	průběžně

Opatření 7.13	Dle finančních možností alokovat v rozpočtu Olomouckého kraje finanční prostředky na poskytování návratné finanční výpomoci neziskovým organizacím (poskytovatelům sociálních služeb) na předfinancování některých nákladů projektů, které budou financovány z fondů EU.
Zodpovídá	náměstek hejtmána (pro sociální oblast), OSV ve spolupráci s OE
Termín	průběžně

8. Neformální pečovatelé

Článek 19 Úmluvy¹⁷ „Nezávislý život a zapojení do společnosti“ zakládá rovné právo všech osob se zdravotním postižením žít v rámci společenství, s možnostmi volby na rovnoprávném základě s ostatními.

Dle Národního plánu je pro kvalitní poskytování péče nezbytné zajistit dostatečnou informovanost pečujících osob včetně rozvoje znalostí v oblasti etiky při poskytování této péče.¹⁸

Národní plán uvádí, že pomoc neformálních pečujících patří k nejdůležitějším formám pomoci při zajišťování dlouhodobé péče v domácím prostředí. Je proto nezbytné, aby byla přijata a podporována opatření, která by pečujícím osobám zajistila vedle potřebného hmotného zabezpečení také možnost využívat odpovídající sociální služby a další vhodnou podporu tak, aby byly minimalizovány negativní dopady související s výkonem této péče. Za hlavní cíl Národní plán uvádí zajistit podporu a přiměřenou životní úroveň pečujícím osobám.¹⁹

Olomoucký kraj si uvědomuje, že role neformálních pečovatelů je nenahraditelná a pro osoby, které péči potřebují, nejpřirozenější. Přesto se pečující osoby stále setkávají s celou řadou překážek a obtíží. Snahou je nejen zlepšit kvalitu života pečovatelů, ale i samotnou péči. Rodina je přirozenou základní jednotkou společnosti a má právo na ochranu ze strany společnosti a státu. Osobám se zdravotním postižením a jejich pečujícím osobám by měla být poskytována nezbytná ochrana a pomoc.

Cíl:

Pečujícím osobám jsou vytvořeny takové podmínky, že mají možnost dále se rozvíjet a zvyšovat úroveň poskytované péče a mají možnost vlastní seberealizace.

Opatření 8.1	V rámci výzev ESF zajistit vzdělávání neformálních pečovatelů prostřednictvím pořádaných workshopů.
Zodpovídá	OSV ve spolupráci se vzdělavateli
Termín	průběžně

¹⁷ čl. 19 Úmluvy, str. 11

¹⁸ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 48

¹⁹ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 71

Opatření 8.2	V rámci KÚOK a PO OK podporovat zaměstnance, kteří pečují o osobu blízkou – propojení a navázání na materiál Rodinná politika.
Zodpovídá	OSV ve spolupráci s jednotlivými odbory KÚOK, PO OK
Termín	průběžně

Opatření 8.3	Podpora poradenství zaměřujícího se na pomoc rodinným příslušníkům pečujícím o osobu blízkou.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 8.4	Do SPRSS OK a akčních plánů SPRSS OK zahrnout rozvoj služeb, které podporují neformálně pečující osoby (odlehčovací služba terénní, ambulantní i pobytová, odborné sociální poradenství, sociální rehabilitace ambulantní a terénní) a umožňují tak setrvání osob se zdravotním postižením v jejich přirozeném prostředí.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 8.5	Zabezpečení setkávání podpůrných skupin neformálně pečujících osob zaměřených na potřeby osob se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 8.6	Zajištění finančních prostředků z projektu na aktivity sociálních služeb vedoucích k realizaci třídních respitních pobytů pro uživatele služeb rané péče, sociální rehabilitace, sociálně terapeutických dílen, chráněného bydlení a odlehčovacích služeb, jež mají uživatele s mentálním či kombinovaným postižením.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 8.7	Zajištění finančních prostředků z projektu na podporu organizace, která zabezpečí rozvoj metody homesharingu v Olomouckém kraji, jež je určena pro osoby s mentálním a kombinovaným postižením.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

9. Zdravotnictví

Dle Úmluvy²⁰ mají osoby se zdravotním postižením právo na dosažení nejvýše možné úrovně zdraví bez diskriminace na základě zdravotního postižení.

Národní plán upozorňuje na fakt, že nezbytným předpokladem poskytování odpovídající zdravotní péče osobám se zdravotním postižením je respektování jejich specifických potřeb, bez kterého nelze zaručit kvalitu poskytování této péče v nejvyšší možné míře. Je potřebné, aby byla zajištěna informovanost týkající se péče o zdraví a předcházení komplikací, které jsou typické pro osoby s určitým typem zdravotního postižení. Hlavním cílem Národního plánu je zajistit dostupnou a kvalitní zdravotní péči pro osoby se zdravotním postižením a zvýšit osvětu v oblasti zdravotního postižení pacientů i zdravotnických pracovníků.²¹

Cíl:

Zdravotnictví v Olomouckém kraji poskytuje odbornou péči s respektováním specifických potřeb osob se zdravotním postižením, pracovníci zdravotnických institucí poskytují osobám s různými druhy zdravotního postižení odborné poradenství.

Opatření 9.1	Vést seznam registrovaných zdravotnických zařízení s možností bezbariérového přístupu.
Zodpovídá	OZ ve spolupráci s OSV
Termín	průběžně

Opatření 9.2	Podporovat zvyšování informovanosti zdravotnických pracovníků poskytujících zdravotní služby v organizacích zřizovaných Olomouckým krajem o specifických potřebách zejména v oblasti komunikace s osobami se zdravotním postižením.
Zodpovídá	PO OK ve spolupráci s OZ
Termín	průběžně

Opatření 9.3	Zajistit možnost individuálních konzultací (telefonická, osobní, e-mailová) směřujících k vyhledání vhodného poskytovatele zdravotních služeb s ohledem na specifické potřeby osoby se zdravotním postižením (zejména týkající se bezbariérovosti).
Zodpovídá	OZ
Termín	průběžně

²⁰čl. 25 Úmluvy, str. 16

²¹ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 61

Opatření 9.4	Zpracovat a následně aktualizovat seznam sítě půjčoven kompenzačních a rehabilitačních pomůcek.
Zodpovídá	OSV
Termín	2023, následně průběžně

10. Kultura, sport a volný čas

Olomoucký kraj se řídí jedním z cílů Národního plánu v oblasti Přístupu ke kulturnímu dědictví, účasti na kulturním životě a sportovních aktivitách, kterým i nadále zůstává v co nejširší míře podporovat odstraňování fyzických i administrativních bariér bránících intenzivnějšímu přístupu osob se zdravotním postižením ke kulturním statkům a službám a současně umožnit těmto osobám seberealizaci, např. i pracovním zapojením v kulturní oblasti.²²

Dle Národního plánu je právo na účast na kulturním životě naplňováno především prostřednictvím zpřístupňování kulturních památek a dalších objektů včetně muzeí a galerií i zajištěním přístupnosti veřejných knihovnických a informačních služeb.²³

Cíl:

Osoby se zdravotním postižením se mohou bez omezení architektonickými i technickými bariérami zapojit do širokého spektra kulturního dění, jsou nejen konzumenty, ale i tvůrci kulturních hodnot.

Sportovní vyžití občanů se zdravotním postižením je ze strany Olomouckého kraje všestranně podporováno. Jsou podporováni jednotlivci se zdravotním postižením i spolky v prezentaci jejich schopností a pozitivní medializaci. Zpřístupňování sportovních aktivit osobám se zdravotním postižením bude i nadále podporováno.

Opatření 10.1	Podporovat pořizování haptických modelů kulturních památek.
Zodpovídá	OSKPP
Termín	průběžně

Opatření 10.2	Podpora odstraňování architektonických a sociálních bariér v objektech ve správě PO v oblasti kultury.
Zodpovídá	OSKPP, PO OK v oblasti kultury
Termín	průběžně

Opatření 10.3	Promítnutí cílů KPVP do hodnotících kritérií v pravidlech vybraných dotačních programů v oblasti kultury.
Zodpovídá	OSKPP, PO OK
Termín	průběžně

²² Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 75

²³ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 76

Opatření 10.4	Podporovat vyhlašování dotačních programů podporujících sportovní a pohybové aktivity osob se zdravotním postižením a dotačních programů podporujících handicapované sportovce reprezentující ČR (jednotlivce i spolky).
Zodpovídá	OSKPP
Termín	každoročně

Opatření 10.5	Podporovat projekt Pasportizace sportovních a tělovýchovných zařízení na území OK – přehled bezbariérovosti sportovišť. Průběžný stav je zahrnutý v Analytické části Koncepce rozvoje tělovýchovy a sportu v OK na léta 2019 – 2023 a Koncepce rozvoje tělovýchovy a sportu v OK na léta 2024 – 2028.
Zodpovídá	OSKPP
Termín	průběžně

Opatření 10.6	Doporučit PO OK v oblasti kultury uvádět v propagačních materiálech a letácích informace o bezbariérovosti (daného zařízení).
Zodpovídá	OSKPP
Termín	průběžně

Opatření 10.7	Doporučit PO OK uvádět při pořádání akcí přístupnost pro osoby se zdravotním postižením.
Zodpovídá	jednotlivé odbory KÚOK administrující vyhlášené dotační programy/tituly
Termín	průběžně

Opatření 10.8	Každoročně udělovat cenu Sportovec roku, včetně handicapovaných sportovců.
Zodpovídá	OSKPP
Termín	1x ročně

11. Krizové situace a mimořádné události

Článek 11 Úmluvy se věnuje zajišťování ochrany a bezpečnosti osob se zdravotním postižením za mimořádných událostí a krizových situací.²⁴

Hlavním cílem Národního plánu je zajištění ochrany a bezpečnosti osob se zdravotním postižením během mimořádných událostí a krizových situací. Osoby se zdravotním postižením jsou při mimořádných událostech zranitelnější než většinová populace. Pro zvýšení bezpečnosti osob se zdravotním postižením je proto nezbytné zvyšovat jejich povědomí o možnostech získání informací, řešení a chování při nastalých mimořádných událostech, a realizovat školení pro všechny složky integrovaného záchranného systému týkající se specifických potřeb při komunikaci a pomoci osobám se zdravotním postižením.²⁵

Cíl:

Zajištění informovanosti osob se zdravotním postižením o mimořádných událostech a krizových situacích a zdrojích pomoci.

Zvýšit informovanost všech složek integrovaného záchranného systému týkající se specifických potřeb při komunikaci a pomoci osobám se zdravotním postižením.

Opatření 11.1	Informovat pracovníky krizového řízení a krizového štábu o způsobech komunikace a přístupu k osobám se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OSV
Termín	1x ročně

Opatření 11.2	Doporučit pravidelná školení všech složek integrovaného záchranného systému v oblasti osob se zdravotním postižením (komunikace, přístupy, specifika).
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 11.3	Pilotně vybavit vytipované příspěvkové organizace Olomouckého kraje Automatizovaným externím defibrilátorem (AED).
Zodpovídá	OSV, OŠM, OSKPP
Termín	2024

²⁴ čl. 11 Úmluvy, str. 8

²⁵ Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 – 2025, str. 43

Opatření 11.4	Vybavit Krajský úřad Olomouckého kraje Automatizovaným externím defibrilátorem.
Zodpovídá	OSV ve spolupráci s OKŘ
Termín	2024

12. Naplňování KPVP

Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením je dokumentem, který v Olomouckém kraji povede k vyrovnávání příležitostí. Je však nezbytné, aby byly vytvořeny podmínky pro naplňování jednotlivých opatření plánu. Rovněž je nutné provádět pravidelnou kontrolu naplňování jednotlivých opatření a provádět aktualizaci celého dokumentu. Naplňování KPVP vede k odstraňování popsaných bariér a k vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením se zdravou populací.

Cíl:

Naplňování KPVP vede k odstraňování popsaných bariér a k vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením se zdravou populací.

Opatření 12.1	V dotačních programech/titulech Olomouckého kraje do systému hodnocení žádostí začlenit kritérium zohledňující soulad s KPVP (vyrovnáváním příležitostí pro osoby se zdravotním postižením).
Zodpovídá	jednotlivé odbory KÚOK administrující vyhlášené dotační programy/tituly
Termín	průběžně

Opatření 12.2	Zajistit pokračování činnosti Pracovní skupiny k problematice Krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením minimálně v dosavadním rozsahu za účasti zástupců krajské samosprávy a Národní rady osob se zdravotním postižením Olomouckého kraje a dalších organizací hájících zájmy osob se zdravotním postižením.
Zodpovídá	OSV
Termín	průběžně

Opatření 12.3	Zajistit každoročně z rozpočtu Olomouckého kraje finanční prostředky k naplňování opatření realizovaných prostřednictvím dotačních programů/titulů.
Zodpovídá	jednotlivé odbory KÚOK
Termín	1x ročně

Opatření 12.4	Pravidelně informovat Radu Olomouckého kraje o naplňování KPVP.
Zodpovídá	OSV ve spolupráci s příslušnými odbory a PO dle stanovených zodpovědností
Termín	1x ročně, vždy nejpozději do 30. 6. za předchozí kalendářní rok

Použité zkratky

OK – Olomoucký kraj

KIDSOK – Koordinátor integrovaného dopravního systému Olomouckého kraje, p. o.

KÚOK – Krajský úřad Olomouckého kraje

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

ODSH – Odbor dopravy a silničního hospodářství KÚOK

OKŘ – Odbor kancelář ředitele KÚOK

PÚ – Personální útvar KÚOK

OSR – Odbor strategického rozvoje kraje KÚOK

OSV – Odbor sociálních věcí KÚOK

OSKPP – Odbor sportu, kultury a památkové péče KÚOK

OKH – Odbor kancelář hejtmána KÚOK

OŠM – Odbor školství a mládeže KÚOK

OZ – Odbor zdravotnictví KÚOK

OI – Odbor investic KÚOK

OIT – Odbor informačních technologií KÚOK

PO OK – příspěvková organizace Olomouckého kraje

PS KPVP – Pracovní skupina k problematice Krajského plánu vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením

PPP a SPC OK – Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, p. o.

ESF – Evropské sociální fondy

SPRSS OK – Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje